

ALIANȚA ÎMPOTRIVA
ANTIGIPSISMULUI

ANTIGIPSISMUL-

UN DOCUMENT DE REFERINȚĂ

VERSION JUNE 2017

A REFERENCE PAPER ON ANTIGYPSYISM.

A WORKING DEFINITION OF ANTIGYPSYISM.

BUILDING AN ALLIANCE
AGAINST ANTIGYPSYISM.

Content

Introduction "Antigypsyism - a reference paper"	3
1 Defining antigypsyism	4
1.1 Working definition.	5
1.2 Terminology	6
2 Key aspects and background of antigypsyism	7
2.1 Historically rooted	7
2.2 An essentialist ideology	8
2.3 Hierarchy	8
2.4 Attitudes and social practice	9
2.5 Systemic nature	10
2.6 Internalization	10
3 Dimensions of antigypsyism	11
3.1 From right-wing to mainstream	11
3.2 Negative and positive	11
3.3 Malevolent and benevolent	12
3.4 Implicit or explicit in its intent	12
3.5 From denial to over-acceptance	12
4 Ways forward	13
Colophon	14
Notes	15

„Antigipsismul – un document de referință”

Antigipsismul este rasismul specific față de Rromi, Sinti, Migratori și alții care sunt stigmatizați ca „țigani” în imaginația publică. Deși termenul a primit o recunoaștere instituțională dezvoltată, nu există încă o înțelegere comună a naturii și implicațiilor sale. Antigipsismul este adesea folosit într-un sens restrâns pentru a indica atitudinea anti-romă sau exprimarea stereotipurilor negative în sfera publică sau discursul instigator la ură. Cu toate acestea, antigipsismul dă naștere unui spectru mult mai larg de expresii și practici discriminatorii, inclusiv multe manifestări implicite sau ascunse. Antigipsismul nu se referă numai la ceea ce se spune, ci și la ceea ce se face și la ceea ce nu se face. Pentru a recunoaște impactul său complet, o înțelegere mai precisă este crucială.

Alianța împotriva Antigipsismului propune o definiție de lucru, care să reflecte o concepție sistematică a antigipsismului. Această lucrare schițează caracteristicile sale cheie, legăturile dintre diferitele sale aspecte și multitudinea de manifestări, care necesită abordări specifice. Aceasta dorește să încurajeze politici și factorii de decizie pentru a pune în aplicare un set coerent, dar divers, de măsuri pentru a combate antigipsismul.

O serie de aspecte-cheie merită o subliniere încă de la început. În primul rând, este esențial să vedem că antigipsismul nu este o „problemă minoritară”. Este un fenomen al societăților noastre, care își are originea în felul în care privește majoritatea socială, cum percepe și tratează pe cei ce îi consideră „țigani”. Pentru a combate antigipsismul, atenția noastră trebuie să se îndrepte spre societățile de bază, dar prin ridicarea tonului vocilor celor afectați în mod dramatic de antigipsism, dar și a celor care vocea le-a fost oprită de antigipsism.

În al doilea rând, antigipsismul nu este rezultatul condițiilor de viață sărace în care mulți rromi trebuie să trăiască sau rezultatul a „cât de diferiți sunt”. Ideea de a promova integrarea romilor, ce reprezintă principala cale de a contracara antigipsismul este o eroare care contravine originii și esenței antigipsismului. Aceasta inversează cauza cu efectul.

Aceasta înseamnă că, în al treilea rând, este necesar să se abordeze efectele tratamentului discriminatoriu - sărăcia, locuințele de calitate slabă, învățământul care nu corespunde standardelor, fiind doar câteva exemple – fiind o acțiune necesară, însă în sine nu face nimic pentru a eradică sursa ultimă a poziției dezavantajate a multor cetățeni rromi. În consecință, antigipsismul nu poate fi pur și simplu tratat ca o problemă tematică, alături de locuințe, educație, sănătate și ocuparea forței de muncă. Acesta trebuie tratat ca o parte integrantă a politicilor tematice.

În cele din urmă, ceea ce separă anti-gipsismul de alte tematici, este nivelul său ridicat de acceptare socială. Există o îngrădire generală față de atitudinile și practicile anti-gipsiste. Stigma morală asociată altor forme de rasism este în mare parte absentă pentru antigipsism. Europa a observat apariția unui „anti-gipsism rezonabil”: mustrea rromilor și măsuri discriminatorii față de ei sunt adesea percepute ca fiind acțiuni justificabile și legitime. Antigipsismul este mai degrabă o normă decât o excepție în discursul public.

Antigipsismul apare numai pe scară largă, ci este și profund înrădăcinat în atitudinile sociale și culturale și în practicile instituționale. Aceasta face ca provocarea de abordare a acesteia să fie atât mai urgentă, cât și mai dificilă. Antigipsismul este ca un vânt continuu. „Incluziunea rromilor” va rămâne iluzorie, atâta timp cât nu ne confruntăm cu vântul în sine.

Antigypsyism is the specific racism towards Roma, Sinti, Travellers and others who are stigmatized as ‘gypsies’ in the public imagination.

Antigypsyism is not a ‘minority issue’.

Antigypsyism is not the result of the poor living conditions many Roma have to live in, or the result of ‘how different they are’. It inverts cause and effect.

What sets antigypsyism apart is its high level of social acceptance.

Antigypsyism is like a continuous headwind. ‘Roma inclusion’ will remain illusory as long as we do not confront the headwind itself.

There is as yet no commonly accepted definition of antigypsyism that finds wide acceptance in civil society, public institutions and academia.

This recognition is a momentous step in the struggle for equal rights.

To formulate a working definition of antigypsyism that finds wide acceptance and makes the concept relevant for a broader group of decision makers should help create effective action to combat it.

1 Definirea antigipsismului

Nu există încă o definiție general acceptată a antigipsismului, care să fie acceptată de societatea civilă, de instituțiile publice și în mediul academic. Anumite elemente reapar, dar descrierile sunt adesea imprecise sau chiar lipsesc complet din documente ce folosesc termenul. Folosirea simplă a antigipsismului ca sinonim pentru „discriminarea rromilor” sau ca referire spre anumite expresii specifice (cum ar fi discursul instigator la ură sau stereotipurile negative) ascunde specificitatea, amploarea și structura de bază a fenomenului.

Termenul „anti-gipsism” apare pentru prima dată la sfârșitul anilor 1920 în Rusia. Utilizarea sa actuală provine din dezbaterile academice din anii 1970 și 1980. Desenând paralele importante cu antisemitismul, în ciuda anumitor controverse, termenul a început să intre în lexiconul instituțional la începutul anilor 2000. Adoptarea sa treptată semnalează recunoașterea faptului că rromii și grupurile asociate sunt victime ale unei forme specifice de rasism. Această recunoaștere este un pas important în lupta pentru drepturi egale. Textele cheie care reflectă acest proces includ rezoluția Parlamentului European din 2005, care a folosit pentru prima dată „anti-gipsismul” într-un document oficial al UE. OSCE, FRA și, în special, Consiliul Europei (CoE) au fost pionieri în explorarea implicațiilor antigipsismului și plasarea acestuia pe agendele factorilor de decizie. Recomandarea ECRI nr. 13 (2011), rămâne un punct de referință pentru abordarea antigipsismului într-o manieră coerentă și cuprinzătoare.

În 2015, Parlamentul European și-a reiterat apelul din 2005 pentru a aborda antigipsismul, iar Comisia Europeană a folosit pentru prima dată acest termen în raportul său privind punerea în aplicare a cadrului UE pentru Strategiile Naționale de Integrare a Rromilor. Folosirea instituțională a termenului reprezintă o creștere în recunoașterea acestuia. Marele test pentru factorii de decizie este acum acela de a traduce recunoașterea antigipsismului într-o acțiune eficientă - bazată pe o înțelegere profundă a ceea ce implică fenomenul. Formularea unei definiții funcționale a antigipsismului care să găsească acceptare pe scară largă și să facă acest concept relevant pentru un grup mai larg de factori de decizie ar contribui la crearea unor acțiuni eficiente de combatere a acestuia.

Definiția antigipsismului propusă de Valeriu Nicolae în lucrarea sa din 2006 „Către o definiție a anti-țiganismului” rămâne una influențabilă în zilele noastre. Analizând afirmația sa, conform căreia dezumanizarea constituie principiul central al antigipsismului, argumentarea lucrării este mai mult evocatoare decât sistematică. După cum sugerează titlul, intenția este de a genera dezbateri, nu de a le încheia. Propunem următoarea definiție de lucru a antigipsismului care urmărește includerea dezbaterii de către societatea civilă, a instituțiilor și a mediului academic până în prezent.

1.1 Definiție de lucru

„Antigipsismul reprezintă un complex construit în timp, persistent, format din rasism obișnuit împotriva grupurilor sociale identificate sub stigma „rom” și a altor termeni ce incorporează:

1. o percepție omogenă și esențială și o descriere a acestor grupuri;
2. atribuirea unor caracteristici specifice acestora;
3. discriminarea structurilor sociale și practici violente ce apar împotriva acestui mediu, ce au un efect de degradare și prosciere și care reproduce dezavantaje structurale.”

Această definiție de lucru vizează prezentarea unei explicații analitice coerente a antigipsismului: aceasta subliniază structura sa stratificată, indicând modul în care practicile discriminatorii care fac parte din anti-gipsism, decurg și se referă la construcția ideologică a unui alt străin, un proces pe care antigipsismul îl are în comun cu alte tipuri de rasism. Aceasta subliniază caracterul inventat sau „imaginar” al obiectelor sale, pentru a clarifica faptul că nu vizează indivizi sau grupuri cu atribute comune, ci operează pe baza proiecției unor trăsături comune, care se presupune că se abat de la normele comune, în timp ce le respinge, celor afectați, recunoașterea demnității personale sau comune.

De asemenea, definiția subliniază caracterul istoric al antigipsismului, împreună cu faptul că nu are un conținut fix: se adaptează și readaptează la realitățile sociale, economice și politice în schimbare, dar întotdeauna reapare. Această definiție evită plasarea anumitor manifestări ale antigipsismului, specifice anumitor contexte, în centrul atenției, pentru a nu ascunde alte practici - poate mai puțin vizibile, dar la fel de dăunătoare. A recunoaște antigipsismul se referă la recunoașterea caracterului multilateral al fenomenului și a rădăcinilor comune ale practicilor discriminatorii cu forme și intensități foarte diferite.

WORKING DEFINITION

The working definition underlines the invented or ‘imaginary’ character of its objects.

To acknowledge antigypsyism is to recognize the multifaceted character of the phenomenon and the common roots of discriminatory practices with widely varying forms and intensities.

1.2 Terminologie

Înainte de a ne întoarce la o elaborare mai detaliată a fundalului, a caracteristicilor și a expresiilor antigipsismului, două note terminologice trebuie prezentate.

În primul rând, argumentele prezentate aici favorizează folosirea termenului „antigipsism” alături de termeni precum „rasismul anti-Romi” sau „Fobia de Romi”, care uneori sunt propuse ca sinonime. Acești termeni se referă direct la grupul care este în mare parte, dar nu în mod exclusiv exclusiv, afectat de acest rasism. Termenul de antigipsism - citând proiecțiile majorității unui grup imaginat de „țigani”, care construiesc simultan un grup imaginat - este mai precis din punct de vedere analitic și clarifică faptul că alte grupuri - Sinti, Migratori, Manouche, Egipteni - sunt afectate în mod egal. Termenul „anti-țigănist” exprimă același conținut: folosirea anti-gipsismului ca preferință este mai mult o chestiune de convenție, reflectând faptul că „țiganul” este termenul care cuprinde elementele esențiale ale acestei ideologii rasiste.

În al doilea rând, am ales în mod deliberat notația fără liniuță: „antigipsism”; nu „anti-G (g)ipsism”. Acest lucru se datorează faptului că acesta din urmă ar da impresia că există ceva de genul „gipsism”. Deși anumite curente de gândire afirmă existența Rromanipen - un cadru comun de afiliere între rromi - acest lucru însă, nu ar trebui să fie în niciun caz legat de proiecțiile pronunțate în discursul antigipsist. Această utilizare, de asemenea, respinge argumentul potrivit căruia antigipsismul nu trebuie folosit deoarece termenul „țigan” are conotații peiorative. Ceea ce este antagonist față de cei care întruhidează antigipsismul este, de fapt, o creație a imaginației colective, ce este în întregime ignorantă față de culturile și a perspectivele Romani.

2 Aspecte cheie și contextul antigipsismului

În această secțiune, elementele constitutive ale definiției funcționale propuse, vor fi explorate mai detaliat pentru a clarifica în continuare contextul și caracteristicile antigipsismului la diferite niveluri.

2.1 Rădăcini istorice

Antigipsismul de astăzi are rădăcini istorice adânci în societățile noastre. Relația strânsă dintre populațiile majoritare și cele stigmatizate, cum sunt „țigani” poate fi descrisă ca parte a unui patrimoniu comun, care subliniază persistența și apariția acestora în diferite țări, în Europa și în afara ei. Ar trebui să fie clar înțeles că poporul Romani nu este cauza acestei ideologii. Apariția antigipsismului nu trebuie confundată cu migrarea strămoșilor poporului Romani în anumite regiuni. Mai degrabă, acesta decurge din procesele de construcție și de proiectare socială, elemente care predomină dezvoltării „civilizației” europene. Împotriva acestui fapt constant, justificările ideologice ale tratamentelor inegale ale rromilor și ale altor grupuri, precum și practicile de discriminare și persecuție a acestora au fost modelate și transformate din nou și peste tot și ar trebui înțelese pe fondul evoluțiilor și evenimentelor istorice particulare.

Efectele discriminării și persecuției istorice nu se termină cu actul în sine, ci continuă să afecteze negativ persoanele persecutate ca fiind „țigani” în viața lor economică, socială și psihologică. Sclavia poporului Romani în ceea ce este acum România, de exemplu, a fost abolită în mod oficial în mijlocul secolului al XIX-lea. Cu toate acestea, practica socială de a percepe poporul Romani ca fiind mai puțin uman, a continuat să producă prejudecăți și discriminare zi cu zi, atât aici, cât și în alte părți. Mai mult, condițiile istorice ale sclaviei au privat în mod durabil rromii de posesia de pământ, de mijloace de producție sau de bogăție. Sărăcia multor rromi din zilele noastre este încă, într-o anumită măsură, influențată de fenomenul istoric al sclaviei rrome. Politicile de segregare istorică au izolat în mod similar comunitățile rrome de oportunitățile economice în multe locuri și continuă să afecteze mijloacele de existență ale acelor comunități.

Același argument este valabil și pentru efectele politicilor de persecuție ale statelor europene împotriva „țiganilor” care au culminat cu genocidul comis de Germania Națională Socialistă și aliații săi în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Obiectivul naziștilor a fost nu numai să ucidă fiecare individ Romani, ci să ducă la extincția Romanipen în întregime. Pierderea vieții umane, pe lângă impactul factorilor economici și sociali, a condus, de asemenea, o pierdere a resurselor culturale, a tradițiilor, a diversității și a competențelor lingvistice, ceea ce afectează puternic accesul populației rrome la aceste resurse. În plus, trebuie înțeles faptul că - nu spre deosebire de sclavie sau de sterilizarea coercitivă a femeilor rrome - o astfel de persecuție produce traume grave care trec de la o generație la alta.

Today's antigypsyism has deep historical roots in our societies. It should be clearly understood that Romani people are not the cause of this ideology.

The effects of historical discrimination and persecution do not end with the act itself, but continue to negatively affect the people.

The arguments presented here favour the use of the term 'antigypsyism' over terms like "anti-Romani racism" or "Romaphobia", which are sometimes proposed as synonyms.

We have deliberately chosen the notation without hyphen: "antigypsyism"; not "anti-G(g)ypsyism"

The basis of antigypsyist ideology is the presumption of fundamental differences between 'them' and 'us' which informs group construction processes and the designation of identities of those outside the group.

'Gypsiness' has no relation to the actual people being stigmatized as 'gypsies', but presents a mirror image of our societies' dominant norms: it pronounces how its members should not behave and thus acts to discipline them.

2.2 O ideologie esențială

Baza ideologiei antigipsiste este prezumția diferențelor fundamentale dintre „ei” și „noi”, care informează despre procesele de construcție a grupurilor și desemnarea identităților celor din afara grupului. În timp ce astfel de procese sunt prezente într-o anumită formă în majoritatea istoriei europene, actul „alterării” a fost combinat cu apariția ideologiei „rasei” spre sfârșitul secolului al XIX-lea. Conceptul de „rasă țigănească” a fost o parte consistentă a acestor ideologii. Funcția lor a fost să stabilească noțiunea de „diferențiere” fundamentală, în care toți indivizii din grupul „altora” împărtășesc anumite caracteristici care le separă de un grup presupus „superior”, pe care aceste procese îl construiesc simultan.

După cel de-al Doilea Război Mondial, ideologiile rasiale au devenit ilegitime. Actul a fost cel de a se muta spre noțiuni precum „etnie”, „patrimoniu” sau „cultură”, ce sunt folosite în egală măsură pentru a susține conceptul de grupuri omogene cu caracteristici esențiale. În plus, în anumite cercuri academice, rasismul științific a continuat să modeleze cunoștințele existente și discursul popular asupra rromilor. Antigipsismul de astăzi nu poate să folosească în mod explicit noțiunea de „rasă”, ci transmite același concept ideologic prin postularea unei „culturi” distincte împărtășite și definind toți membrii grupului astfel construit.

Ideologia antigipsistă încorporează în special atribuții care implică faptul că „țigăniile” nu sunt suficiente de „civilizate”. În consecință, conținutul semantic proiectat asupra „țigănilor” este întotdeauna cel al celor care nu împărtășesc, acceptă, nu vor sau nu au internalizat încă normele și valorile societății dominante. Localizarea eșecurilor potențiale și a rupturilor acestor norme la granițele sau în afara comunității imaginate este o modalitate de a le accentua și de a le întări. „Țigănistul”, gipsismul” nu are nici o legătură cu faptul că oamenii actuali sunt stigmatizați ca „țigani”, dar prezintă o imagine oglindită a normelor dominante ale societăților noastre: ce pronunță modul în care membrii săi nu ar trebui să se comporte și, astfel, acționează pentru a-i disciplina.

2.3 Ierarhie

Procesul de „diferențiere” nu numai că distinge între rromii și alte grupuri, ci introduce și o ierarhie a deținătorilor de drepturi: rromii nu sunt doar diferiți, sunt într-o oarecare măsură considerați mai mici și, prin urmare, nu merită egalitatea de tratament. Această dezumanizare a rromilor acționează ca justificare morală și politică pentru faptul că li se refuză în mod obișnuit drepturile lor fundamentale umane și civile.

Introducerea unei ierarhii sociale implică în egală măsură faptul că rromii și grupurile asociate nu sunt în general considerate parte a comunității naționale (imaginate) în discursul social și politic. Aceasta nu numai că reprezintă o justificare suplimentară pentru tratamentul lor inegal, ci îi și face pe rromii și pe ceilalți vulnerabili la a deveni țapi ispășitori și la instrumentalizare. Deoarece solidaritatea națională nu se extinde în mod evident și pentru a include comunitățile de rromii, orice măsuri pozitive față de ei sunt adesea percepute ca favoruri acordate acestora, mai degrabă decât acțiuni necesare pentru a proteja egalitatea de drepturi. Mai mult, ierarhia implicată de antigipsism reflectă inegalitățile structurale ale puterii. Rromii și grupurile asociate se găsesc în poziții de relativă neputință - materială, politică, dar și culturală. Acest lucru limitează capacitatea lor comună de a realiza progrese economice sau de a participa la luarea deciziilor, dar îi împiedică, de asemenea, să conteste în mod eficient statutul lor inferior în domeniul public.

2.4 Atitudini și practică socială

Termenul antigipsism acoperă nivelul stereotipurilor sociale, clișeele și prejudecăților. Acestea sunt acceptate în mod obișnuit și încorporate de către indivizi ca bază a propriilor atitudini prejudiciabile față de rromii și grupurile asociate. În timp ce persistența și omniprezența unor astfel de prejudecăți au fost bine documentate, nu fiecare persoană care le deține va acționa de la acestea și nici nu va aproba în mod necesar pozițiile extreme față de violența împotriva rromilor.

Prin urmare, nivelul de atitudini trebuie înțeles ca o condiție necesară, dar nu suficientă, pentru discriminarea antigipsistă, discursul instigator la ură și violență. Există și alți factori sociali și individuali care influențează modul în care antigipsismul se desfășoară. O experiență personală proastă cu cineva perceput ca membru al grupului stigmatizat poate juca un rol, de exemplu, sau statutul social al individului în cauză.

Antigipsismul nu poate fi însă înțeles în mod corespunzător ca rezultat sau agregare a atitudinilor negative. Actele sau expresiile de antigipsism urmează anumite modele, care corespund și provin din practicile sociale. Acestea se hrănesc și reproduc prejudecățile, dar există în mod relativ independent față de acestea. Practicile sociale ale antigipsismului sunt expresii ale relațiilor sociale mai largi dintre majorități și rromii și grupurile asociate. Acest lucru are implicații importante asupra felului în care abordăm antigipsismul: Este necesară combaterea și deșurubarea stereotipurilor și atitudinilor negative provocatoare, dar nu se adresează asentimentului obișnuit al majorităților față de discriminarea rromilor.

This acts as a moral and political justification for the fact that they are routinely denied their fundamental human and civil rights.

This has important implications for the way we tackle antigypsyism: Countering and disproving stereotypes and challenging negative attitudes is necessary, but it does not address the habitual acquiescence of majorities to discrimination of Roma.

2.5 Natura sistemică

Prin urmare, este esențial să se țină seama de natura sistemică sau structurală a antigipsismului. În timp ce putem vorbi de „acțiuni” antigipsiste individuale - cum ar fi negarea accesului individual la un serviciu sau a unui act de violență - impactul antigipsismului nu este pur și simplu suma acestor lucruri. Antigipsismul are un caracter sistemic, atât în ceea ce privește modul de funcționare, cât și efectele acestuia. Acțiunea nu poate rezida doar într-un act de tratament inechitabil față de un individ, ci în tratarea acestora acestea în mod incorect, chiar și în moduri reduse: operarea practicilor sociale de antigipsime. În plus, rromii pot fi supuși unor acte colective de discriminare, cum ar fi discursurile instigatoare de ură, precum și discriminarea instituțională, care reproduce modelele de dezavantaje deja existente. Acestea sunt profund înrădăcinate în instituții, în concepte culturale și structuri de putere ale societăților europene și, de cele mai multe ori, duc la acumularea mai multor straturi de dezavantaje pe parcursul vieții.

Ca și în cazul efectelor de auto-reproducere, acest lucru se poate întâmpla chiar fără ca cineva implicat în acest proces să intenționeze în mod specific sau conștient să obțină rezultate discriminatorii. În efectele sale, antigipsismul este sistemic prin faptul că afectează indivizii rromi, indiferent dacă s-au confruntat vreodată individual cu orice acte specifice de discriminare sau tratament nedrept. În plus, instituțiile care ar trebui să protejeze cetățenii de acte de discriminare și de violență în practică, prea des, nu reușesc să extindă același nivel de protecție față de rromi și non-rromi, tocmai din cauza antigipsismului. O astfel de sancționare slabă a antigipsismului susține o discriminare suplimentară și alte acte rasiste. Este important să menționăm rolul managementului politic, deoarece este responsabilitatea lor de a asigura un tratament egal pentru toți, indiferent de atitudinea lor individuală.

2.6 Internalizare

A fi etichetat ca „celălalt” în fiecare zi și având anumite caracteristici care vă sunt atribuite, are efecte socio-psihologice importante. Acești compuși și interrelaționează cu efectele tratamentului discriminatoriu. Persoanele fizice tratează această etichetare în moduri diferite. Răspunsurile variază de la o respingere conștientă și absolută a oricărei etichete la folosirea intenționată a unei astfel de etichete (de exemplu, din motive economice), la o internalizare a etichetei prejudiciabile care are ca rezultat auto-stereotipizarea sau auto-stigmatizarea. Acest proces nu este neobișnuit în rândul persoanelor care se confruntă cu ideologii rasiste. El se compune din acceptarea ideii inferiorității proprii, precum și din adoptarea de clișee stereotipice „romantice”, de a se descrie.

Acest proces de internalizare a clișeelelor stereotipice nu trebuie confundat cu declararea unui element specific al identității individului sau al grupului (cum ar fi anumite tradiții, realizări sau caracteristici culturale). În același timp, ar trebui să ne avertizeze despre relațiile complicate dintre identificarea de sine ca rromi, Sinti etc. și fiind etichetați de alții ca aparținând unui astfel de grup.

3 Dimensiuni ale antigipsismului

În timp ce secțiunea anterioară a considerat antigipsismul ca fiind un fenomen psihologic, social și politic, această secțiune se concentrează asupra manifestărilor sale. În timp ce folosirea termenului antigipsism se referă cel mai frecvent la expresiile sale cele mai extreme și vizibile, acestea se manifestă în multe moduri diferite. Împreună, aceste manifestări formează un spectru larg de expresii - care acoperă atât ideologia, cât și acțiunea - pe care o vom structura pe mai multe dimensiuni care apar în multe combinații diferite.

3.1 De la extrema dreaptă la atitudinea de masă

Antigipsismul a fost acceptat de mult timp ca fiind un fenomen de dreapta, care trebuie atacat de poliție, guverne, partide democratice și societatea civilă. Acest lucru este absolut adevărat, mai ales că amenințările, care sunt cele mai periculoase la nivel fizic, provin adesea din grupuri sau partide de dreapta. Cu toate acestea, este important să înțelegem și să acceptăm faptul că antigipsismul nu se limitează la extremismul de dreapta, ci își găsește drumul în societatea de masă și poate fi găsit printre alegători și reprezentanți ai oricărei formațiuni de partid: un antigipsism „rezonabil” este împărțit și acceptat printre toate diviziunilor politice.

Din punct de vedere politic, antigipsismul funcționează ca un instrument pentru promovarea identificării cu comunitățile naționale, religioase sau alte comunități imaginate și, prin urmare, trebuie înțeles ca un model de înțelegere a societății, ce este reprodus în toate părțile societății - în limbajul de zi cu zi, în produsele culturale, filme sau literatură, în mass-media și prin intermediul politicienilor. Lupta împotriva antigipsismului trebuie să vizeze întreaga gamă de poziții antigipsiste, de la cele ale protagoniștilor radicali de dreapta până la protagoniștii politicilor generale.

3.2 Negativ și pozitiv

Stereotipurile și clișeele, ce formează ideologia antigipsismului, nu constau doar în stereotipuri deformante, negative, ci includ și stereotipuri pozitive, romantice, exotizante. Mai important, asemenea omologilor lor negativi, aceste stereotipuri romantice sunt, de asemenea, înțelese ca constituind caracteristici care nu sunt similare celor ale „majorității” auto-descrie. Clișeele romantice al „țiganilor cu o vioară” întruchipează același mesaj social ca și imaginea negativă a „rromilor paraziți care se bazează pe bunăstarea socială”: ambele clișee susțin ideea că „ei” nu își câștigă existența ca „noi”, adică, prin muncă grea. Deoarece clișeele „pozitive” poate avea rezultate la fel de dăunătoare, conștientizarea stereotipurilor antigipsiste, nu ar trebui să vizeze numai percepțiile negative ale rromilor și ale altor grupuri, ci ar trebui să abordeze efectele pernicioase ale examinării grupurilor și indivizilor (nevoilor, preferințelor, potențialelor lor) prin obiectivul caracteristicilor grupului preconcept, inclusiv cele de exotizare și romantizare.

It is important to understand and accept that antigypsyism is not limited to right-wing extremism, but finds its way well into mainstream society and can be found among voters and representatives of any party.

The stereotypes and clichés that form the ideology of antigypsyism not only consist of demeaning, negative stereotypes, but include positive, romantic, exotizing stereotypes as well.

Roma can be subjected to collective acts of discrimination such as hate speech, as well as institutional discrimination that reproduces existing patterns of disadvantage.

The institutions that are supposed to protect citizens from acts of discrimination and violence in practice all too often fail to extend the same level of protection to Roma as to non-Roma, exactly because of antigypsyism.

To be labeled as the 'other' on a daily basis and having certain characteristics ascribed to you, has important socio-psychological effects.

It should caution us about the complicated relations between self-identification as Roma, Sinti etc. and being labeled by others as belonging to such a group.

What connects the intentionally malevolent and putatively benevolent forms of antigypsyism is their shared assumption that Romani people are fundamentally different and therefore need to be treated in a specific way and cannot be considered actors in their own right.

Indirect forms of discrimination can include measures or policies that disproportionately affect certain groups even though they are based on 'objective indicators'.

Reactions are usually based on the assumption that either there is no problem, or that the marginalised people themselves are responsible for their situation.

3.3 Răuvoitor și Binevoitor

În paralel, este esențial să subliniem faptul că nu toate manifestările de antigipsime sunt în mod necesar răuvoitoare. Neînțelegerea rromilor ca având nevoie de „tratare specială”, de exemplu, poate proveni din motive bine intenționate. Abordările paternaliste față de rromii sunt un exemplu în acest sens. Ceea ce leagă formele intenționale răuvoitoare și binevoitoare de antigipsime este prezumția lor comună că poporul Romani este fundamental diferit și, prin urmare, trebuie tratat într-un mod specific și nu poate fi considerat actor în sine. Există, de asemenea, o tendință spre un fatalism care se autofinanțează, care subestimează rromii, perpetuează așteptările scăzute ale acestora și exprimă prezumția că rromii sunt prea diferiți pentru a avea aceleași aspirații ca oricine altcineva.

Între aceste două extreme există, de asemenea, numeroase gradări ale antigipsismului „blând”, care sunt negative, dar nu extreme. Ceea ce este esențial pentru a înțelege este că efectele acestor forme „slabe” de antigipsime pot avea în continuare un impact mare, deoarece ele contribuie în egală măsură la susținerea și reproducerea naturii sistemice a antigipsismului. Un responsabil nu trebuie să fie extrem de antigipsist în atitudinile sale pentru a produce sau susține anumite forme de discriminare instituțională care afectează în mod fundamental viețile multor oameni pe termen lung.

3.4 Implicat sau explicit în intenții

Unele discursuri instigatoare la ură pot viza direct și explicit rromii; dar multe alte declarații sau acțiuni antigipsice iau un ton mai implicat: deși se adresează fără echivoc țiganilor sau grupurilor asociate, nu le numesc în mod explicit, bazându-se pe desemnările asemănătoare („oamenii care nu doresc să lucreze”) sau pe eufemisme („reeducare” sau multe așa-numite „măsuri de siguranță publică”). Formele indirecte de discriminare sunt legate de acestea: măsuri sau politici care afectează în mod disproporționat anumite grupuri, chiar dacă se bazează pe „indicatori obiectivi”; clientelizarea sau instituționalizarea indivizilor sau comunităților marginalizate; sau acceptarea unor proiecte de proastă calitate, deoarece „cu rromii este atât de greu de lucrat”.

3.5 De la negare la supra-acceptare

Un corolar al acceptării pe scară largă a antigipsismului în societățile noastre este că este, de asemenea, un lucru obișnuit printre responsabili, fie în mod explicit, fie în mod inadecvat. Poziția cea mai comună luată de autoritățile publice, personalitățile publice și factorii de decizie în apariția antigipsismului este lipsa de acțiune. O astfel de non-acțiune, de asemenea, poate lua forme diferite. Pe de o parte, responsabilii de taxe politice și publice tind să ignore problema antigipsismului cât mai mult timp posibil. Reacțiile explicite apar doar dacă politicienii și reprezentanții sunt forțați să se apere. Apoi, reacțiile politicienilor și ale altor reprezentanți ai societății „majoritare” variază de la negarea absolută a oricărei responsabilități la o acceptare absolută a vinovăției.

Reacția precedentă se bazează, de obicei, pe presupunerea că nu există nici o problemă sau că persoanele marginalizate însele sunt responsabile pentru situația lor. Atunci când antigipsismul nu este ignorat sau negat, factorii de decizie și oficialii de cele mai multe ori tind către cealaltă extremitate: supra-acceptarea. Aceștia își exprimă disperarea, perturbarea și simpatia, dar prea adesea folosesc această strategie de a „fi pe aceeași parte” ca un instrument de imunizare împotriva criticilor, chiar dacă nu reușesc să ia nicio acțiune concretă împotriva antigipsismului.

4 Direcții

Fără o pretenție la exhaustivitate, lucrarea urmărește să schițeze unele dintre cele mai importante dimensiuni de-a lungul cărora se manifestă antigipsismul, diferitele variante pe care le presupune. A fi capabil să recunoască antigipsismul în diferitele sale forme și să înțeleagă semantica lui și relațiile dintre discurs și practică este un prim pas spre formularea unor strategii pentru combaterea acestuia. O măsură cheie este colectarea de dovezi care captează caracterul multilateral al antigipsismului. Structurile de monitorizare internaționale și naționale existente, cum ar fi cele care acoperă diverse forme de rasism, discursuri instigatoare la ură, crime din ură, discriminare, atitudini sociale și implementarea politicilor, trebuie revizuite și revizuite pentru a documenta în mod eficient manifestările complexe ale antigipsismului.

Prin această lucrare susținem, de asemenea, că luarea în serios a antigipsismului înseamnă că nu ne putem limita la instrumentele dintr-un anumit domeniu sau care se concentrează asupra unor manifestări particulare ale antigipsismului. Antigipsismul este un fenomen multilateral; pentru a-l aborda, este nevoie de un set diversificat de instrumente care să includă justiția penală, măsurile de egalitate și sensibilizarea opiniei publice. În cele din urmă, aceasta implică în primul rând responsabilitatea responsabililor de taxe, să respecte, să protejeze și să respecte angajamentele în materie de drepturile omului care le leagă în temeiul dreptului internațional.

Antigypsyism is a multifaceted phenomenon; to tackle it requires a diversified set of instruments that includes criminal justice, equality measures and awareness raising. Ultimately, this entails foremost the responsibility of duty bearers to respect, protect and fulfill the human rights commitments that bind them under international law.

The existing international and national monitoring structures need to be revisited and revised in order to effectively document the complex manifestations of antigypsyism.

Casetă

Acest document de referință este publicat sub auspiciile Alianței împotriva antigipsismului. Puteți găsi lista completă și actualizată a membrilor Alianței la: www.antigypsyism.eu

Textul acestui document a fost întocmit în prima jumătate a anului 2016 de către un grup de redactare ce conține următorii membri:

Gwendolyn Albert - activist independent în domeniul drepturilor omului

Ruus Dijksterhuis - Rețeaua ERGO

Markus End - Societatea pentru Cercetarea Antigipsismului

Gabriela Hrabanova - Rețeaua ERGO

Jan Jařab - OHCHR

Ferdinand Koller - Romano Centro

Jonathan Mack - Zentralrat Deutscher Sinti și Roma

Lili Makaveeva - Asociația Integro

Saimir Mille - La Voix des Rroms

Anna Mirga-Kruszelnicka - antropolog

Julie Pascoët - ENAR

Marek Szilvási - Centrul European pentru Drepturile Romilor

Matthias Verhelst - rețeaua ERGO (raportor)

© Alianța împotriva Antigipsismului, 2016.

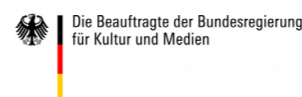
Aprobare sub licență Creative Commons: CC-BY-NC-ND 4.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Support

The production of this reference paper was supported by European Roma Grassroots Organizations (ERGO) Network and Central Council of German Sinti and Roma.

This document has received financial support from the European Union Programme for Employment and Social Innovation "EaSI" (2014-2020) and does not necessarily reflect the official position of the European Commission.

The print of this version was supported by the Federal Commissioner for Culture and Media (Beauftragte der Bundesregierung für Kultur und Medien (BKM)) of the German government.

Note:

Jan Jařab (2015), Eight circles of anti-Gypsyism. Lucrare nepublicată.

Alianța împotriva Antigipsismului este o coalitie ocazională formată din organizații care promovează egalitatea de drepturi pentru rromi. Acceptă definiția propusă și promovează o înțelegere comună a antigipsismului. O listă completă de membri poate fi găsită pe: www.antigypsyism.eu

Huub van Baar (2014), 'The Emergence of a Reasonable Anti-Gypsyism in Europe.' În: Timofey Agarin, ed., When Stereotype Meets Prejudice: Antiziganism in European Societies. Stuttgart: Ibidem Verlag.

Parlamentul European (2005) Roma in the European Union. Rezoluția Parlamentului European referitoare la situația rromilor din Uniunea Europeană.

ECRI (2011) ECRI General Policy Recommendation No. 13 on combating anti-gypsyism and discrimination and Roma (Recomandarea politică generală ECRI nr. 13 privind combaterea anti-gipsismului și a discriminării și a rromilor)

Parlamentul European (2015) International Roma Day – anti-Gypsyism in Europe and EU recognition of the memorial day of the Roma genocide during WW II. Rezoluția Parlamentului European din 15 aprilie 2015 cu ocazia Zilei internaționale a Rromilor - anti-gipsism în Europa și recunoașterea de către UE a zilei de comemorare a genocidului rromilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Comisia Europeană (2015), Report on the implementation of the EU Framework for National Roma Integration Strategies. (Raport privind punerea în aplicare a cadrului UE pentru strategiile naționale de integrare a rromilor). Cu toate acestea, termenul lipsește din cadrul UE însăși, care se referă doar pe scurt la prejudecățile împotriva rromilor. Documente anterioare ale Comisiei Europene, precum documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 2008, nediscriminarea și egalitatea de șanse: un angajament reînnoit. Instrumentele și politicile comunitare pentru incluziunea rromilor au folosit acest termen. Un alt text cheie al UE privind problemele rromilor, Recomandările Consiliului din 2013 privind măsurile eficiente de integrare a rromilor în statele membre, menționează anti-gipsismul, dar nu include nici o descriere specifică.

Definiția de lucru se bazează pe munca lui Markus End. Pentru o elaborare extensivă a elementelor sale constitutive și a relației dintre ele, vezi studiul său *Antigypsyism in the German Public Sphere. Strategies and Mechanisms of Media Communication* (Antigipsie în sfera publică germană. Strategii și mecanisme de comunicare media) (2015, Dokumentations- und Kulturzentrum Deutscher Sinti und Roma).

Antigipsismul este „polimorf și proteic”: Bernard Rorke (1999) *Perspectives on racism old and new*. Citat în Nicolae (2006).

Prejudiciul și practica antigipsiste nu se limitează la Europa. A se vedea raportul din 2015 *Report of the Special Rapporteur on minority issues*, Rita Izsák. *Comprehensive study of the human rights situation of Roma worldwide, with a particular focus on the phenomenon of anti-Gypsyism*. (Raportul special pentru problemele minorităților, Rita Izsák. Studiu cuprinzător privind situația drepturilor omului în rândul rromilor din întreaga lume, cu un accent deosebit pe fenomenul anti-gipsismului).

Thomas Acton (2016) *Scientific racism, popular racism and the discourse of the Gypsy Lore Society*. *Ethnic and Racial Studies*, 39 (7), pp. 1187 – 1204.

Benedict Anderson (1983) *Imagined Communities. Reflections on the Origins and Spread of Nationalism*. London: Verso.

A se vedea raportul Consiliului Europei din 2012 privind drepturile omului pentru rromi și călători în Europa (raportul Hammarberg), precum și rezultatele sondajelor MIDIS din 2009 ale UE, realizate de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a UE.

Jan Jařab, ibid.

ALLIANCE AGAINST ANTIGYPSYISM

The Alliance against Antigypsyism is an occasional coalition of organizations that promote equality of rights for Roma. The aim of the Alliance is to advance a better understanding of antigypsyism as the specific racism towards Roma, Sinti, Travellers and other groups that are routinely stigmatized as 'gypsies' in Europe's public domain.

The Alliance against Antigypsyism acts as the publisher of the reference paper, which proposes a working definition of antigypsyism. The rationale behind this paper is that the current lack of a common understanding of the scope, depth and implications of antigypsyism hinders the formulation of effective answers to tackle it. The reference paper in no way intends to conclude the debate about the nature and implications of antigypsyism, but aims to raise awareness of its characteristics and scope among a wider circle of policy and decision makers.

Join the Alliance:!
www.antigypsyism.eu